

og mere taget i Landbrugets Tjeneste, den legemlige Arbejdskraft skubbes ud. Der kendes Eksempler paa, at Landbrug paa en 12—14 Tdr. Land køber amerikanske Traktorer til 12—14 000 Kr. Det gør man, fordi man har en falsk Forestilling om, at noget saadant fremdeles er muligt. Men den umiddelbare Følge deraf er, at Arbejdskraften paa Landet skubbes til Side. Der er ingen Plads for den, den skal til Byerne eller udvandre. Regeringen har ikke givet os andet end Ord og halve Løfter om at tage Jordspørgsmaalet op til alvorlig Overvejelse, saaledes at der kunde blive Mulighed for at bevare Ungdommen for Landet. Det er ejendommeligt, at man just i dette Land, hvor Landbrugseksporten er det vigtigste i vort udenlandske Handelssamkvem, ikke har tilstrækkelig Interesse for at faa saa mange som muligt beskæftiget ude paa Landet. Men det har man ikke. Man siger, det er for kostbart at bygge Huse paa Landet. Ja, men det er ikke billigere at bygge Huse i Byerne. Mennesker skal have Tag over Hovedet. Men hvis man vil anvende Pengene fortrinsvis paa at bygge Huse paa Landet, vil man opnaa to Ting. Man vil, samtidig med at man bygger Boliger, ogsaa skaffe de paagældende Eihverv. Det maa man ikke se bort fra. Men man skaffer intet Eihverv i Hovedstaden ved at bygge Huse. Man skaffer ikke samtidig Arbejde. Og dette at bygge Huse er i sig selv uproduktivt Arbejde. Selv om det er kostbart at anlægge Husmandsbrug, er det alligevel, alt taget i Betragtning, i Samfundets velforstaede Interesse at gøre det, og jeg vil saa indstændigt, som jeg paa nogen Maade kan, opfordre den høje Regering til at gøre det yderste for at afværge yderligere Tilgang til Byerne af Landboudommen, søge først og fremmest at bevare den Landboudom, der er for Landet og om muligt at faa en Del af dem, der allerede er kommet til Byerne, til at vende tilbage til Landet. Dermed øger vi Landets Produktivitet. Det skal nok vise sig i de kommende Aar under den skarpe Konkurrence, Danmark faar, ikke mindst fra de oversøiske Lande, at vor Industri vil faa overmaade svært ved at klare sig, og at det ikke kan forventes, at den vedblivende kan skaffe Arbejde til alle, der kommer ude fra Landet. Men det er ogsaa fuldt ud stridende mod al Rimelighed, at et Landbrugsland som Danmark affolker Landet, og at Byerne stadig vokser, tilmed naar vi ikke er i Stand til at klare

de sociale Vanskeligheder, der opstaar heraf.

Overfor de økonomiske Vanskeligheder siger man: Der skal spares. Vi skal være sparsommelige, vi skal være flittige. Det er ganske indlysende, at Flid og Sparsommelighed er udmærkede Egenskaber, og uden disse Egenskaber udstrakt til Hovedparten af en Nations Befolkning kommer en Nation ikke gennem Tiderne, allermindst gennem vanskelige Tider. Men man kan ikke udstede sin Sparsommelighedsparole i Flæng, i alt Fald ikke med Udsigt til at faa noget ud af den. Jeg skal ikke have noget at indvende mod at rette en Appel til Folk om at være nøjsomme og flittige, men denne Appel bør i nok saa høj Grad lyde til dem, der er opefter, som til dem, der er nedefter. Det kan ikke nytte at sige til en Arbejdsmand, som lige akkurat har til det daglige Livs Fornødenheder, at han skal spare, naar der er Titusinder og atter Titusinder af velstillede Folk, som tillader sig enhver Art af Luksus, og som sandt at sige ikke i alt for høj Grad bruger deres Tid til produktivt Arbejde. Det nytter intet som helst at præke Sparsommelighed for de fattige, naar den rige lader haant om Parolen. Men jeg er, som sagt, enig i, at vi maa spare, men spare paa de rigtige Steder. Vi maa først og fremmest indrette os paa at spare paa vore Indkøb i Udlandet, vi maa se at hjælpe os selv. Og tillige maa vi spare paa de Varer, som vi med Fordel kan sælge i Udlandet, saa at vi kan blive i Stand til at købe de Varer i Udlandet, som vi nødvendigvis skal have — og de er jo mange, thi Danmark er i Sandhed overmaade fattigt, naar Talen er om Raavarer til Industrien, Kemikalier og lignende. Vi har kun Mulden, vi kan dyrke. Men jeg maa kræve, at der skal være System i Sparsommeligheden, Orden, Plan, at det ikke bliver noget vilkaarligt; thi i saa Fald vil vi intet som helst varigt naa derved.

Man taler om, at Arbejdernes Lønninger er for høje, de tjener for meget, siger man. Det kan ikke bestrides — selv om der nu bagefter gøres Forsøg paa at mildne Ordene —, at den Tale, Arbejdsgiverforeningens Formand forleden holdt, maatte forstaas saaledes, at nu var der ikke Tale om yderligere Forhøjelser, selv om Dyrtiden blev nok saa trykkende, der var snarere Tale om, at man skulde gaa den anden Vej. Det er mig imidlertid